Системата на образование и пазара на труда

БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА
СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС

Препоръки на Съвета на ЕС за реформи

- Образование
- Здравеопазване
- Пенсионна система
- Бизнес среда
- Ефективност на публичните средства
- Пазар на труда

Цели

“ЕС-2020”:

40% от активното население
да е с висше образование

“БГ-2020”:

36% с висше образование,
със съответната квалификация

Цели

Жозе Мануел Барозу, Председател на ЕК:

- ✓Трябва да дадем надежда на една пета от нашите млади хора, които не могат да намерят работа.
- ✓В един конкурентен свят ние трябва да бъдем също така високообразовани и да притежаваме уменията да се изправим пред тези нови предизвикателства.
- ✓Ще създадем устойчиви работни места, ако съсредоточим нашите усилия в областта на иновациите и новите технологии.

28.09.2011 г.

Младежка заетост:

19.8 %

35.2 %

Предизвикателства на времето

- **Комуникациите се развиват експоненциално и знанията и технологиите са достъпни “instant” и по всяко време;**
- **Студентите трябва да имат умения да се адаптират към бързо променящия се свят;**
- **Работодателите търсят комуникативни, иновативни, решаващи проблеми, критично мислещи и работещи в екип кадри.**

Предизвикателства на времето

Недостиг на STEM-умения в ЕС:

- За периода 2010-2020 г. търсенето на техници и приложни специалисти в ЕС ще нарасне с 20%.

- **2010 г.** - недостиг на IT-специалисти:
  - ✓ Италия – 10 000
  - ✓ Полша – 18 000
  - ✓ Испания – 42 000
  - ✓ Германия – 88 000

- **2015 г.** - недостиг на 700 000 IT-специалисти.

Препоръките на BUSINESSEUROPE

- Обществените ресурси да се преориентират към приоритетни области от ключово значение за икономическия растеж.
- Да се опростят процедурите за допускане на частни инвестиции в публичната образователна система.
- Активно участие на бизнеса в управителните тела на университетите.
- Специално внимание върху изграждането на т.нар. меки умения.
- Създаване на единни стандарти за специфичните професии!

Къде сме ние?

Дял от БВП за образование

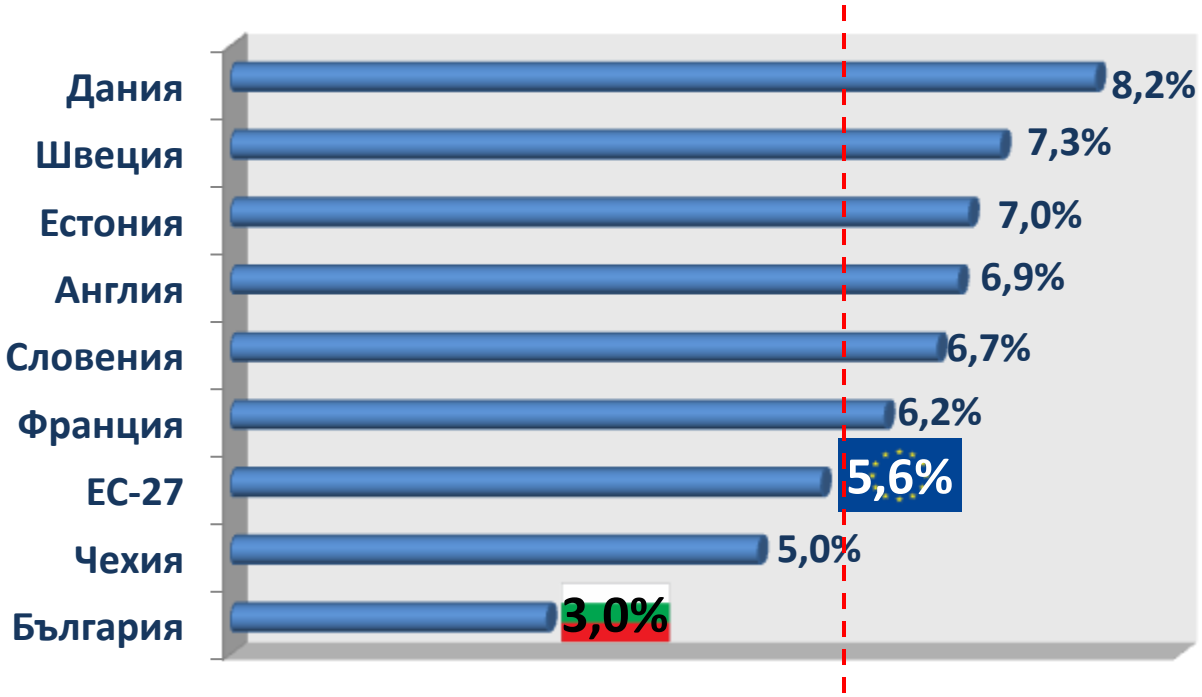

Нито един български университет не е в рейтинга Топ 200 на Times Higher Education.

Дисбаланси

Нараства броят на новоприетите студенти в програми с академична ориентация

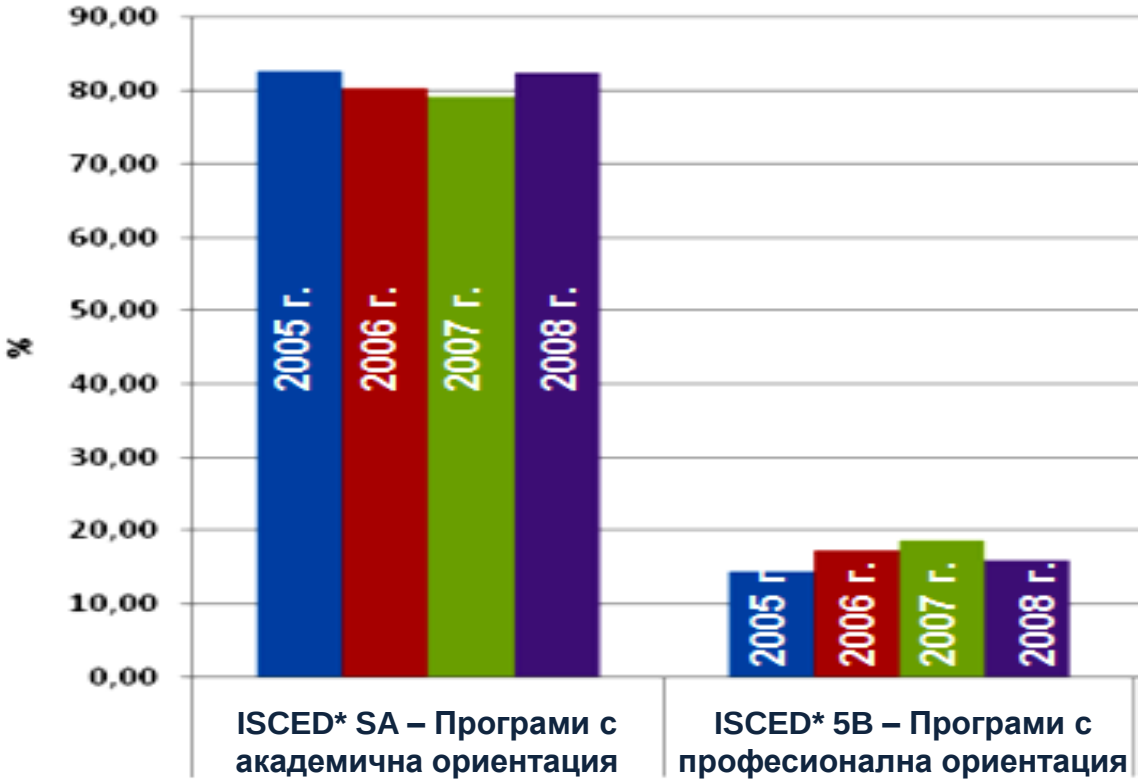

* ISCED – Международен стандарт за класификация на образованието

Връзката между образователните нива

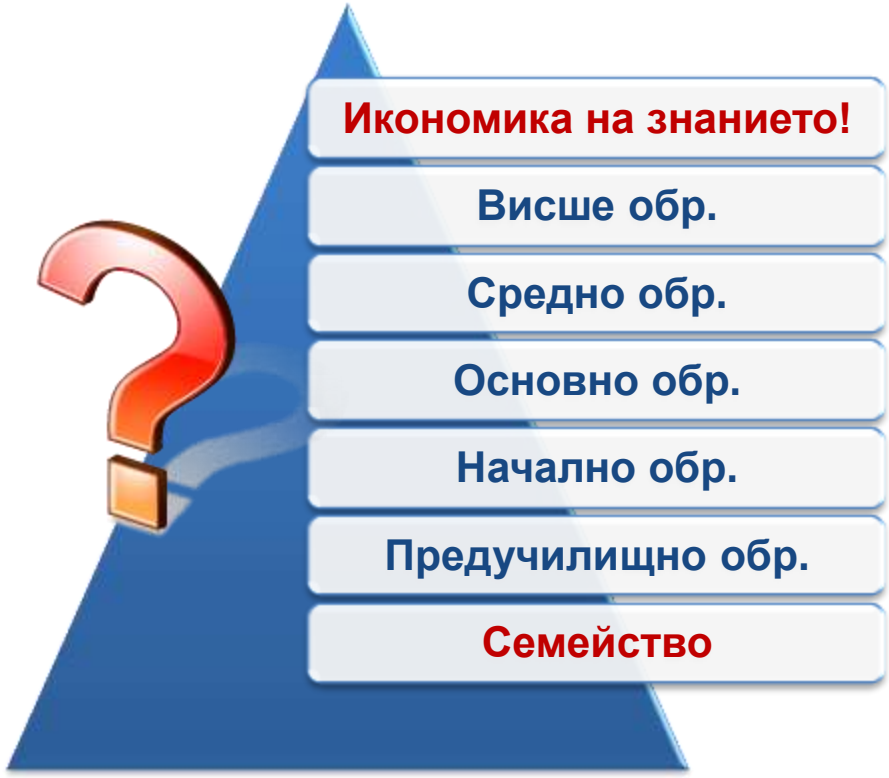

Дисбаланси

Регионални дисбаланси:

- 75 % от населението в активна възраст е в градовете, 25 % - в селата
- 92% от висшистите са в градовете, 8% - в селата

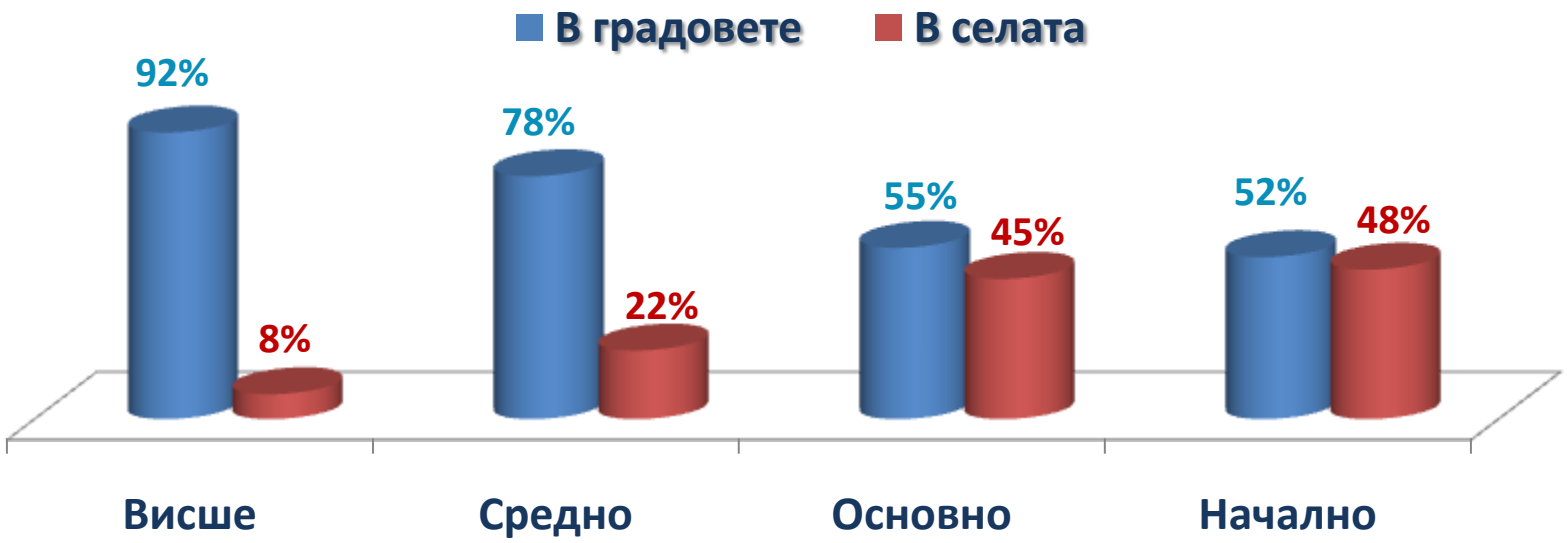

Дисбаланси

Пазарни дисбаланси:

- **Няма работа за хората, но и за работата няма хора!**
  Разминаване между търсенето на работна сила с определена квалификация и умения и излизащите от системата на образование;

- **Опасност от «оголване» на цели отрасли**!
  Не се следи квалификационната и възрастовата структура на специалисти и квалифицирани кадри по отрасли.

- **“Етнически базирани” специалности**

Качество на работната сила?

Образователна структура на населението (15-64 г. – общо 5 027 901 души)*:

- ✓ 1 140 405 – с висше образование, в т.ч.:
  - 356 180 – над 50 г.
  - 202 186 – до 30 г.
- ✓ 2 558 342 – със средно образование
- ✓ 1 051 142 – с основно образование
- ✓ 177 872 – с начално образование
- ✓ 100 140 – неграмотни

** Данните са на НСИ от последното преброяване на населението (2011 г.)*

Качество на работната сила

Сериозно е изоставането ни в развитието на системата „Учене през целия живот”

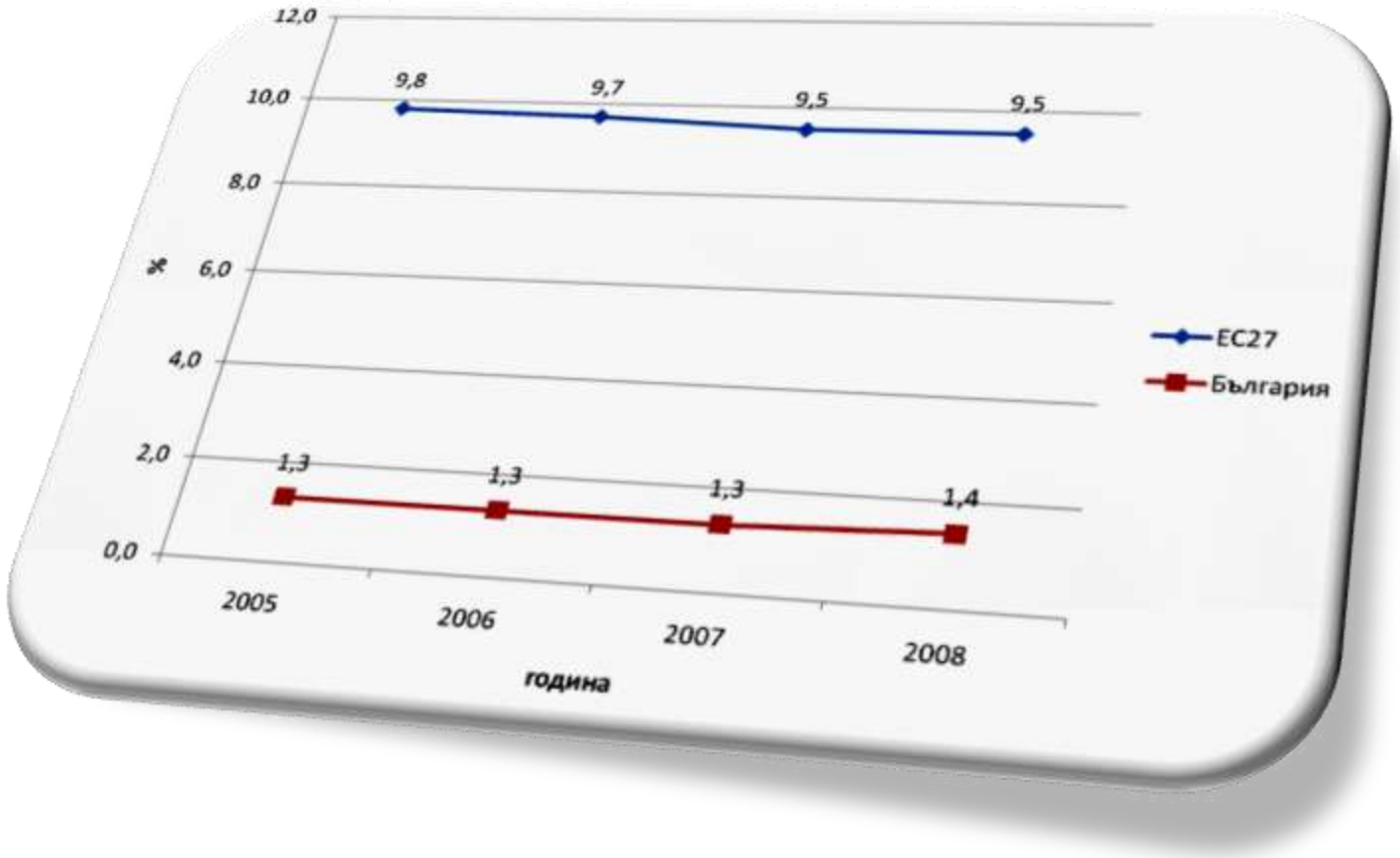

БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА
СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС

Проблеми на системата на образование

- Недостатъчно финансиране на системата.
- Ефективност на публичните средства.
- Неравнопоставеност на формите на собственост.
- Забавя се въвеждането на съвременни интерактивни форми на обучение.
- Не се осъвременяват методиките на обучение и материалната база.
- Застаряване на преподавателския състав
- Намаляват обучаващите се в образователно-квалификационна степен «доктор».
- Няма връзка и приемственост между отделните структурни звена в образователната верига

Предложения на БСК

- **Увеличаване на средствата за образование, наука и иновации (конвергиране към бюджетите в ЕС).**
- **Потребностите на обществото и икономиката за устойчиво развитие да определят т. нар. «Държавна поръчка».**
- **Принципът „парите следват обучавания” да се прилага, без оглед на формата на собственост на обучителната организация.**
- **Широко прилагане на кредитната система за финансиране на ВУЗ.**
- **Рейтинг на университетите на база пригодността на студентите за ефективно включване в трудовия пазар.**
- **Промяна в критериите за акредитация на висшите училища.**

Предложения на БСК

- **Повишаване на квалификацията и периодична атестация на преподавателския състав от всички образователни степени.**
- **Насърчаване на стажове за преподаватели в предприятията.**
- **Стимули за продължаване на образованието в степен «Доктор».**
- **Въвеждане на система за външно оценяване на знанията, уменията и компетенциите на завършващите професионални и висши училища.**

Предложения на БСК

- **Актуализиране на ДОИ и привеждането им в съответствие с европейските стандарти за професии и длъжности.**
- **Разработване на инструменти за валидиране на знания и умения, придобити по неформален път.**
- **Данъчни и други финансови стимули за въвличане на бизнеса в процеса на дофинансиране на образованието.**
- **Регламентиране на стажантските програми и специализациите и свързаните с тях финансови отношения.**

Цели

- Привеждане на бюджетните разходи за образование и наука в съответствие с тези на другите страни-членки на ЕС;
- Повишаване ефективността на държавното финансиране на образованието и науката;
- Постигане на съответствие между качеството на човешките ресурси и нуждите на обществото и икономиката от квалифицирани кадри;
- Намаляване броя на децата, които не посещават училище или рано са го напуснали или отпаднали.

Системата на образование и пазара на труда